

Magyarország a Habsburg Birodalomban

Évszámok:

- 1711 – 1740: III. Károly uralkodása → Temesköz visszaszerzése
1718: pozsareváci béke
1723: Pragmatica Sanctio → családi szerződés; III. Károly által
1740 – 1780: Mária Terézia uralkodása → Erdély betagolása, Szilézia elvesztése
1748: aacheni béke
1754: kettős vámrendszer bevezetése → Mária Terézia által
1763: hubertusburgi béke
1764: madéfalvi veszedelem
1767: urbárium bevezetése → Mária Terézia jobbágyrendelete
1772: Galícia megszerzése
1777: Ratio Educationis → Mária Terézia oktatásügyi rendelete
1780 – 1790: II. József uralkodása → követői: jozefiánusok
1781: tűrelmi rendelet → vallásszabadságot biztosító rendelet; II. József által
1784: Horia és Kloska vezette erdélyi felkelés
1785: jobbágyrendelet → II. József által
1789: Belgium elszakadása
1790 – 1792: II. Lipót uralkodása
1792 – 1835: (I.) Ferenc uralkodása → rendőrminisztere: Pegren
1795. május 20: magyar jakobinusok kivégzése
1809: győri csata
1811: devalvációs pátens → rendelet; (I.) Ferenc által
↳ leértékelés
1825: az MTA megalapítása → Széchenyi István által
1830: a Hitel című mű megjelenése → Széchenyi István által
↳ Lánchíd megálmodója; kaszinó alapítása
↳ politikai klub
1831: kolerafelkelés
1831: a Balítéletekről megjelenése → Wesselényi Miklós könyve
1831: a Világ! Megjelenése → Széchenyi István által
1833: a Stádium megjelenése → Széchenyi István által
1835: V. Ferdinánd trónra lép
1844: magyar a hivatalos nyelv
1844: Védegylet megalapítása → a magyar ipar védelmére létrejött egyesület; Kossuth Lajos által
1847. június 5: Ellenzéki Nyilatkozat → Deák Ferenc fogalmazza meg

+személyek:

1. **Magyar jakobinusok:** Hajnóczy József, Laczkovits János, Martinovits Ignác, Óz Pál, Sigray Jakab, Szentmarjay Ferenc, Szolártsik Sándor
2. **Titkos kamarilla vezetői:** (I.) Ferenc, Colloredo, Thugut
3. **Centralista politikusok:** Eötvös József, Szalay László, Trefort Ágoston
↳ központosító
4. **Egyéb:**
 - a) Batthyány Lajos → az Ellenzéki Kör elnöke
↳ igazgatója: Kossuth Lajos
 - b) Dessewffy Aurél → az újkonzervatívok vezetője
 - c) Lovassy László → az országgyűlési ifjúság vezéralakja
 - d) +Kossuth Lajos → Országgyűlési Tudósítások, Pesti Hírlap szerkesztője

Kiskérdések is lehetnek!
«««««« 1,2,3

+fogalmak:

1. adminisztrátor → főispán teljhatalmú helyettese
2. decima (dézsmá) → tized
3. honorácior → nem nemesi származású értelmiség
4. kancellária → Bécsben működő területi alapú kormány szerv
5. konjunktúra → fellendülés
6. Helytartótanács → Pozsonyban működő magyar kormány szerv
7. örökváltság → jobbágy megválthatja szolgáltatásait földesurától
8. petíció → kérvény/kérelem
9. személynök → az alsóház elnöke
10. úriszék → földesúri bíróság

+Lehetséges kiskérdések leckékre bontva:

1. Magyarország újjászervezése:

Központi szervek: uralkodó, Udvari Tanács és Haditanács, kancellária

Magyar szervek: Országgyűlés, Helytartótanács, kamara, vármegye

III. Károly belpolitikája: nyugod fejlődést biztosít, együttműködik a rendekkel, Pragmatica Sanctio

Pragmatica Sanctio: leányági örökösödés, Ausztria és Magyarország együtt kormányzandó

2. A felvilágosult abszolutizmus:

Mária Terézia gazdaságpolitikája: nyersanyagtermelés (mezőgazdaság és bányászat), az ipart elhanyagolja, kettős vámrendszer bevezetése

Mária Terézia belpolitikája: Erdély betagolása, madéfalvi veszedelem, urbárium és Ratio Educationis kiadása, egyházmegyéek átrendezése, új püspökségek

Az urbárium pontjai: decima és állami adó marad, kilenced és robot maximálása

Állami adófajták: hadiadó, megyei házadó, portio, forspont, katonaállítási kötelezettség

Ratio Educationis: általános iskolai rendszer, 6 alapfokú osztály kötelező anyanyelven; 9 tankerület => az oktatás rendszer állami felügyelet alá kerül

Új püspökségek helyszínei: Besztercebánya, Szepes, Rozsnyó

II. József reformjai: rendeleti úton kormányoz, bevezeti a kötelező német nyelvet, felszámolja a haszontalan egyházi rendeket, a bíráskodást és a közigazgatást szétválasztja, saját hivatalnoki réteget alakít ki, közigazgatási reformok, jobbágy- és türelmi rendelet

II. József közigazgatási reformjai: a vármegyerendszer megszüntetése, a Helytartótanácsot Budára helyezi

II. József jobbágyrendelete: az 1784-es Horia és Kloska vezette parasztfelkelés hatására adja ki; szabad költözés, tulajdonlás, végrendelkezés, úriszék megszüntetése

3. A Napóleoni háborúk kora:

II. Lipót politikája: hitlevél, Országgyűlés Pozsonyba jön, latin a hivatalos nyelv; 9 reformbizottság

I. Ferenc politikája: konzervatív, rendőrminisztérium létrehozása, titkos kamarilla, együttműködik a rendekkel a franciák ellen

A polgárság helyzete: a hagyományos tönkremegy, az új típusú megerősödik (német-osztrák zsidók), értelmiség (szakképzés, nemesi | honorácior → nem nemesi szárm.)

4. A reformországgyűlések:

Az 1825-27-es: 3 évente össze kell hívni az Országgyűlést, az 1791-es reformbizottsági munkálatok felújítása, Széchenyi István fellépése

A Balítéletekről c. könyv tartalma: országos örökváltság és közteherviselés kell, a vármegyerendszert fenn kell tartani, az abszolutizmust fel kell számolni

Az 1832-36-os: az örökváltság megbukik, hídvám elrendelése; törvény a magyar nyelvről (kötelező a hivatalnál, anyakönyvnél; a nemzeti színházról)

Az 1839-40-es: önkéntes örökváltság elfogadása, szabad végrendelkezés elismerése; gazdasági törvények, irányszatok (haladók (Deák Ferenc), újkonzervatívok (Dessewffy Aurél))

5. Széchenyi és Kossuth programja:

Széchenyi programja: Hitel, Világ!, Stádium

Hitel: szakemberképzés kell, bér munka robot helyett; ősiség eltörlése, céhek felszámolása; nemzeti összefogás, egyletek létrehozása, jogbiztonság

Világ!: törvény előtti egyenlőség, magyar nyelv, egységes nemzeti piac

Stádium: gazdasági program összefoglalása (ősiség, céhek, limitatio és monopóliumok eltörlése; hitel; nyilvánosság), általános vámok és közteherviselés

Széchenyi alkotásai: Lánchíd, folyamszabályzás, gőzhajó, lóverseny, kaszinó, hengermalom

Kossuth programja: érdekegyesítés, a feudalizmus lebontása (örökváltság, polgári földtulajdon, politikai jogok kiterjesztése), nemzeti önrendelkezés (nemzeti ipar, védővámrendszer és vasút fejlesztése)

6. A forradalom előestéje:

A Konzervatív Párt: feladata a kormány támogatása, célja a mérsékelt átalakulás végrehajtása a Bécs által kijelölt módon, széleskörű szervezéssel Országgyűlési többséget akar elérni

Centralisták: központosítás kell, népképviselő és felelős kormány bevezetése a közgondolkodásba, tagok: lásd személyeknél

Radikálisok: Fiatal Magyarország (fiatal értelmiségi csoport; Petőfi, Vasvári, Irányi, Bajza), Táncsics Mihály: teljeskörű jobbágyfelszabadítás, választójog a parasztságnak

Az Ellenzéki Nyilatkozat: reform kell (közteherviselés, feudalizmus megszüntetése), jogok kiszélesítése (törvény előtti egyenlőség, ősiség + úrbéri eltörlése, választójog), alkotmánybiztosítékok (felelős kormány, unió, szabadságjogok)

Térkép a témazáróban nem lesz, ellenben 3 kiskérdés lesz!